

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

З ДИСЦИПЛІНИ

**«ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА»**

*(для студентів освітнього рівня «бакалавр»
спеціальності 051 – Економіка)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2018

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни «Особливості планування діяльності підприємств міського господарства» (для студентів освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 051 – Економіка) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : Д. О. Серьогіна. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 18 с.

Укладач канд. екон. наук Д. О. Серьогіна

Рецензент

Т. А. Пушкар, кандидат економічних наук, доцент Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

*Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства,
протокол № 1 від 31.08.2016 р.*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	6
1 Загальні вказівки.....	6
2 Теоретична частина контрольної роботи.....	8
3 Практична частина контрольної роботи.....	10
4 Методичні рекомендації до виконання завдань контрольної роботи.....	13
Список рекомендованих джерел.....	18

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «**Особливості планування діяльності підприємств міського господарства**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основи планування діяльності підприємств міського господарства.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Економіка і організація діяльності підприємств міського господарства; Економіка підприємства; Фінанси підприємства; Планування і контроль на підприємстві.	Стратегічне управління підприємством; Аналіз господарської діяльності; Управління потенціалом підприємства.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

ЗМ 1 Основні поняття планування діяльності підприємств міського господарства

ЗМ 2 Особливості планування на підприємствах міського господарства

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Особливості планування діяльності підприємств міського господарства» є формування необхідних фахових знань і практичних навичок вибору оптимальних планів розвитку підприємства міського господарства в умовах динамічного ринкового середовища.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Особливості планування діяльності підприємств міського господарства» є набуття теоретичних та практичних засад у процесах планування основних

показників підприємства міського господарства з використанням різних методів та засобів економічного аналізу, математичної статистики та інших.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- науково-методологічні основи планових розрахунків;
- методи планових розрахунків, які застосовуються у поточному і оперативному плануванні;
- етапи та послідовність планових розрахунків;
- основні планові показники та способи їх розрахунку;
- економічні основи коректування планів;

вміти:

- виконувати техніко-економічні розрахунки планових показників;
- проводити техніко-економічний аналіз планів;
- розробляти заходи по підвищенню ефективності виробництва і кращого використання ресурсів;
- використовувати у техніко-економічних розрахунках та обчислювальну техніку;

мати компетентності:

- здатність до проведення техніко-економічних досліджень виробничо-господарської діяльності підприємства міського господарства з метою обґрунтування проектних рішень;
- здатність розробляти проекти перспективних і поточних планів з планування діяльності підприємства на основі наскрізного управління матеріальними та супроводжуваними потоками у міському господарстві, здійснювати контроль за їх виконанням.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1 ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Особливості планування діяльності підприємств міського господарства» є формування необхідних фахових знань і практичних навичок вибору оптимальних планів розвитку підприємства міського господарства в умовах динамічного ринкового середовища.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Особливості планування діяльності підприємств міського господарства» є набуття теоретичних та практичних засад у процесах планування основних показників підприємства міського господарства з використанням різних методів та засобів економічного аналізу, математичної статистики та інших.

Контрольна робота з дисципліни «Особливості планування діяльності підприємств міського господарства» має своєю метою перевірити та закріпити теоретичні знання з курсу. Питання, включені до контрольної роботи, охоплюють такі основні теми курсу, як:

Тема 1 Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві міського господарства.

Тема 2 Система планів підприємства міського господарства.

Тема 3 Планування виробництва і збуту продукції на підприємствах міського господарства.

Тема 4 Планування ресурсного забезпечення.

Тема 5 Планування витрат і фінансів.

Тема 6 Планування розвитку підприємства міського господарства.

Контрольна робота створена таким чином, що вона дозволяє здійснити контроль за теоретичним засвоєнням матеріалу, перевіряє вміння студентів самостійно мислити, а також вміння втілювати отримані знання при вирішенні практичних завдань. Тому дана контрольна робота являє собою комплексне завдання, що складається з семи частин, одне з яких – практичне завдання і шість – теоретичні.

При виконанні контрольної роботи студенти повинні знайти правильні відповіді на теоретичні запитання, знати основну термінологію з курсу, базові поняття й визначення, а також вміти застосовувати теоретичні знання для правильного вирішення практичних завдань контрольної роботи. Крім цього, при отриманні результатів практичних завдань слід проаналізувати отримані результати, а також обґрунтувати їх, дати розгорнуте пояснення і запропонувати заходи щодо поліпшення результатів, якщо вони не досить задовільні.

Завдання виконуються згідно з варіантом, по номеру залікової книжки. Тексти і критерії оцінювання завдань, а також список рекомендованої літератури з курсу викладені у даних методичних вказівках.

Методика визначення номера варіанту індивідуального завдання студента

Кожне індивідуальне завдання (ІЗ) до відповідного навчального модулю містить кілька окремих Завдань. Для виконання всіх Завдань необхідно взяти дані свого варіанту, визначеного з вищенаведеної таблиці за початковою літерою прізвища студента.

Таблиця визначення варіанту

Початкова літера прізвища студента	Номер теоретичних питань	Номер задачі
А, К, У	1, 10, 19, 28, 37, 46	1
Б, Л, Ф	2, 11, 20, 29, 38, 47	2
В, Ї, М, Х	3, 12, 21, 30, 39, 48	3
Г, Н, Ц	4, 13, 22, 31, 40, 49	4
Д, О, Ч	5, 14, 23, 32, 41, 50	5
Е, Є, П, Ш	6, 15, 24, 33, 42, 51	6
Ж, Й, Р, Щ	7, 16, 25, 34, 43, 52	7
З, С, Ю	8, 17, 26, 35, 44, 53	8
И, І, Т, Я	9, 18, 27, 36, 45, 54	9

2 ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується студентом за відповідним варіантом. Перелік питань теоретичної частини наведено нижче.

1. Аналіз підходів до формування визначення «Міське господарство»
2. Міське господарство, його структура та цілі
3. Економіка міста
4. Місце міста в економіці країни
5. Місто як еколого-економічна система
6. Головні складові екологізації міської економіки
7. Економічна «вага» міста в територіальній конкуренції міст
8. Фінансово-економічні основи місцевого самоврядування
9. Функціональна організація економічного простору міста
10. Типологія Фішера–Кларка економічної діяльності міст
11. Концентрація населення і виробництва в містах
12. Дезіндустріалізація і інформатизація в великих містах
13. Четвертинний сектор економіки (за Фішером)
14. Розміщення підприємств четвертинного сектора на території міста
15. Номенклатура галузей третинного сектора економіки (за Фішером)
16. Міська інженерна інфраструктура
17. Структуроутворююча роль транспортної системи міста
18. Розміщення на міській території підприємств сфери послуг
19. Основні групи факторів, врахування яких необхідне при розміщенні сфери послуг в місті
20. Бюджетний процес в муніципальному утворенні
21. Доходи місцевого бюджету
22. Власні джерела доходів місцевого бюджету
23. Статті витрат місцевого бюджету
24. Міський ринок нерухомості
25. Міський ринок житла
26. Специфічні риси ринку нерухомості
27. Попит і пропозиція житла
28. Вплив ринку житла на економічний стан міста
29. Склад і основні функції ЖКГ
30. Реформа міського ЖКГ

31. Фінансування підприємств міського господарства в ході реформи ЖКГ

32. Види муніципальних земельних облігацій і їх роль в економіці міста

33. Основні напрямки регіональних програм енергоресурсозбереження

34. Енергоаудит в комунальній сфері

35. Концепція каркаса міст

36. Теорія економічного ландшафту Льоша, правило Ціпфа

37. Теорія центральних місць Кристаллера

38. «Гравітаційна» модель Рейлі оцінки інтенсивності взаємозв'язку міст

39. Місце міського управління в системі господарських відносин

40. Структура міського господарства

41. Види міських господарств

42. Основні фактори, що визначають особливості міського господарства

43. Характеристика підприємницького сектора як одного з економічних суб'єктів місцевого

44. Роль і місце стратегічного планування в процесі управління муніципальним господарством

45. Визначення стратегічних пріоритетів розвитку муніципальної освіти

46. Місцевий ринок праці: загальна характеристика

47. Місцева політика на ринку праці

48. Основні етапи управління комплексним соціально-економічним розвитком

49. Державні та місцеві житлові програми

50. Інструменти розвитку інвестиційної привабливості та активності міського співтовариства

51. Правова база муніципальної економіки

52. Фінанси міста. місцевий бюджет

53. Фінансування підприємств міського господарства в Україні

54. Управління нерухомістю: управління муніципальним майном і землею, муніципальні земельні облігації, кондомініуми, ріелторська діяльність

3 ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ЗАДАЧА 1

Визначте планову виручку від реалізації продукції, якщо обсяг виробництва продукції за планом на рік передбачений на суму 9 000 тис. грн, вартість залишків готової продукції на складі підприємства на початок року склала 300 тис. грн, на кінець року – 92 тис. грн

ЗАДАЧА 2

Виручка від реалізації продукції за звітом минулого року склала 14 500 тис. грн У плані підприємства на поточний рік передбачено збільшення виручки від реалізації за рахунок збільшення об'єму продажів на 8 % і зростання планово-розрахункових цін на 2 %.

Визначте:

- 1) обсяг виручки від реалізації продукції за планом, тис. грн .;
- 2) плановий відсоток зростання виручки від реалізації продукції.

ЗАДАЧА 3

Підприємство складається з чотирьох цехів. Цех 1 - заготівельний, цехи 2, 3, 4 спеціалізуються на виготовленні конкретних видів продукції і мають замовлення на планований рік.

Визначте планову виручку від реалізації продукції по підприємству на рік на основі наступних даних.

План виробництва продукції:

Цех	За планом на рік, тис. грн	
	Вартість продукції, всього	У тому числі напівфабрикатів для інших цехів
Цех 2	47 201	14 182
Цех 3	37 877	7 575
Цех 4	3 791	-

Пояснення: напівфабрикати, що підлягають переробці в інших цехах, не є реалізованою продукцією.

ЗАДАЧА 4

Мале підприємство має 15 автомашин і виконує вантажні перевезення на замовлення громадян та організацій. У квітні поточного року планується використовувати 16 днів на поточний ремонт автомашин і 4 загальних вихідних дня. Середній час роботи автомашин - 12 год. Визначте коефіцієнт корисного використання парку машин за планом на місяць.

ЗАДАЧА 5

Підприємство випускає шкільні зошити різних видів, що передбачене асортиментним планом.

План виробництва продукції:

Продукція	Плановий обсяг виробництва, тис. од.	Планово-розрахункова ціна, грн / од.
Зошити 12 аркушів	20	8
Зошити 18 аркушів	22	12
Зошити 24 аркушів	18	14
Зошити 96 аркушів	32	27

Визначте:

- 1) плановий обсяг випуску продукції в умовно натуральних одиницях;
- 2) вартість товарної продукції (тис. грн).

ЗАДАЧА 6

Деревообробне підприємство має два цехи: лісопильний і ящичний. Згідно з планом, лісопильний цех повинен зробити 7 000 м³ пиломатеріалів, Ящичний цех – 900 м³ тари. На вироблення тари підприємство витрачає 1 320 м³ пиломатеріалів. Середні оптові ціни на продукцію за планом: 1 м³ пиломатеріалів – 4 170 грн, 1 м³ тари – 6: 320 грн.

Визначте:

- 1) валовий оборот продукції підприємства (тис. грн);
- 2) внутрішньозаводський оборот (тис. грн);
- 3) обсяг товарної продукції за планом (тис. грн).

ЗАДАЧА 7

План збуту продукції на рік містить такі дані.

Продукція	Звіт попереднього року		Планований рік	
	Обсяг продажів, тис. од.	Ціна, грн	Обсяг продажів, тис. од.	Ціна, грн
Виріб 1	170	120	196	182
Виріб 2	10	200	17	260
Виріб 3	270	30	138	55

Визначте:

- 1) планову виручку від реалізації по кожному виду продукції і по підприємству в цілому;
- 2) планований відсоток зростання обсягу виручки від реалізації.

ЗАДАЧА 8

Планом цеху на рік передбачено виробництво виробу А в кількості 76 000 шт. У цеху встановлено 40 верстатів. Трудомісткість виробництва одного виробу А становить 2 год. Режим роботи цеху: безперервний тиждень, 2 зміни по 8 год кожна. Простої в плановому ремонті становлять 2 % номінального фонду часу роботи одного верстата.

Визначте:

- 1) річну виробничу потужність цеху з виробництва виробу А;
- 2) плановий коефіцієнт використання виробничої потужності.

ЗАДАЧА 9

Відповідно до договорів на планований рік, цегляний завод повинен поставити 2 332 тис. од. керамічної цегли двох видів: облицювального і звичайного М-100, при цьому облицювальна цегла за обсягом становить 6 % від обсягу цегли М-100. 85 % всього обсягу керамічної цегли буде поставлено спеціалізованим будівельним організаціям і 15 % – індивідуальним забудовникам. Будівельні організації 20 % цегли витратять на виробниче будівництво, а 80 % – на житлове. Індивідуальні забудовники купують цеглу для житлового будівництва.

Складіть план збуту продукції в натуральних одиницях (тис. од.) За асортиментом, споживачами і призначенням.

4 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Суть теоретичних питань необхідно викласти лаконічно, чітко виділяючи основні положення і посилаючись на літературні джерела.

В кінці контрольної роботи подати список використаної літератури.

Теоретична частина контрольної роботи виконується друкованим способом на аркушах формату А4, обсяг її повинен складати 12 – 18 сторінок. Потрібно дотриматись наступних умов: шрифт 14; інтервал між строчками 1,5; усі поля по 2 см. Сторінки контрольної роботи повинні бути пронумеровані. У кінці контрольної роботи вказати дату виконання роботи.

Навчальну та спеціальну літературу для виконання контрольної роботи студент підбирає самостійно, використовуючи бібліотечний каталог. Особливу увагу доцільно приділити законодавчим і нормативним актам, періодичним виданням. Всі опрацьовані літературні джерела включаються до списку використаної літератури в такій послідовності: по мірі згадування в тексті або в алфавітному порядку. У переліку літератури застосовується наскрізна нумерація джерел, назви вищенаведених тематичних груп на вказуються.

Виконувати роботу можна або російською або українською мовами.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Планування діяльності підприємства в ринкових умовах починається з оцінки реального економічного стану підприємства, з планування збуту продукції, хоча й реалізація продукції є завершальним етапом діяльності підприємства.

Мета планування збуту продукції полягає в тому, щоб своєчасно запропонувати покупцеві товари або послуги в такому асортименті і обсязі, який задовольнив би його потреби і відповідав би профілю виробничої діяльності підприємства.

План збуту продукції містить номенклатуру і асортимент продукції, обсяг продажів по кожному виду продукції в натуральних одиницях, ціни підприємства (планово-розрахункові), вартість продажів (виручка від реалізації). Асортимент продукції уточнюється на основі аналізу кон'юнктури ринків збуту відповідних товарів і конкуренції на них.

Обсяг продажів кожного виду продукції встановлюють виходячи з оцінки реальної місткості ринку і виробничих можливостей підприємства і визначають за формулою:

$$ОП = ТВ + З_{ПП} - З_{КП}, \quad (1)$$

де ОП – обсяг продажів кожного виду продукції в планованому періоді (місяць, квартал, рік), нат. од.;

ТВ – обсяг виробництва продукції (товарний випуск) в планованому періоді, нат. од.;

$Z_{ПП}$, $Z_{КП}$ – залишки нереалізованої продукції кожного виду на складі відповідно на початок і кінець планового року, нат. од.

Якщо підприємство планує всю продукцію, що виготовляється реалізувати покупцям, не створюючи запасів на складі готової продукції, то $ОП = ТВ$.

Узагальнюючим показником планування збуту продукції є вартість продажів (виручка від реалізації), для визначення величини якого використовується два методи:

1. Метод прямого рахунку

Виручка від реалізації продукції ВР, виробленої і реалізованої за договорами, визначається за формулою:

$$ВР = \cdot \sum Ц * ОП, \quad (2)$$

де Ц – планово-розрахункова ціна реалізації одиниці кожного виду продукції без ПДВ, грн;

ОП – обсяг продажів кожного виду продукції, нат. од.

2. Розрахунковий метод (коефіцієнтний)

Якщо продукція відвантажена споживачеві, то незалежно від того, оплачена вона чи ні, виручка від реалізації визначається за формулою:

$$ВР = ТП + ЗГП_{ПП} - ЗГП_{КП}, \quad (3)$$

де ВР – планований обсяг виручки від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн (без ПДВ);

ТП – вартість товарної продукції за планом, тис. грн;

$ZГП_{ПП}$, $ZГП_{КП}$ – залишки (запаси) готової продукції на складі підприємства відповідно на початок і кінець планованого періоду, тис. грн

Якщо продукція відвантажена і оплачена споживачем, то виручка від реалізації розраховується за формулою:

$$ВР = ТП + ЗГП_{ПП} - ЗГП_{КП} + З_{ПП} - З_{КП}, \quad (4)$$

де $Z_{ПП}$, $Z_{КП}$ – залишки відвантаженої, але неоплаченої споживачем продукції відповідно на початок і кінець планованого року.

Залишки готової нереалізованої продукції враховують за виробничою собівартістю. Щоб включити їх в розрахунок виручки від реалізації, необхідно визначити їх величину у відпускних цінах підприємства. Для цього використовуються коефіцієнти перерахунку $K_{П}$, який визначається як відношення обсягу продажів (реалізації) продукції в оптових цінах

підприємства $ВР_{Ц}$ до обсягу продажів (реалізації) цієї продукції за виробничою собівартістю $ВР_{С}$:

$$K_{П} = ВР_{Ц} / ВР_{С}, \quad (5)$$

При цьому для визначення коефіцієнта перерахунку на початок планованого року приймаються дані IV кварталу звітного року, а для визначення коефіцієнта перерахунку на кінець планованого року – дані IV кварталу планованого року.

Розмір залишків готової продукції на складі нормується підприємством і встановлюється у вигляді норми запасу залишків готової продукції в днях.

Щоб визначити розмір залишків готової продукції в натуральних одиницях на складі підприємства, можна застосувати наступну формулу:

$$З_{ГП} = (ТВ / T_n) * Н_з, \quad (6)$$

де $З_{ГП}$ – залишки готової продукції на складі на початок або кінець планованого періоду, нат. од.;

$ТВ$ – обсяг виробництва (товарний випуск) продукції за планом, нат. од.;

T_n – тривалість планованого періоду, дні (рік- 360 днів, квартал - 90, місяць – 30);

$Н_з$ – норма запасу (залишку) готової продукції на складі, дн.

Залишки готової продукції $З_{ГП}$ на складі враховуються за виробничою собівартістю і розраховуються за кожним видом продукції як добуток виробничої собівартості одиниці продукції за планом $C_{од}^{шт}$ на нормативний запас цього виду продукції на склад $З_{ГП}$:

$$З_{ГП} = C_{од}^{шт} * З_{ГП}. \quad (7)$$

План виробництва розробляється на основі плану збуту продукції.

План виробництва продукції включає в себе:

- асортимент продукції, що випускається;
- обсяг виробництва продукції кожного виду, нат. од.;
- планово-відпускні ціни підприємства, грн;
- вартість товарної продукції, тис. грн

Обсяг виробництва продукції кожного виду визначається на основі даних про обсяг продажів і залишках нереалізованої продукції на початок і кінець планованого періоду за формулою:

$$ТВ = ОП - З_{ГП_{шт}} + З_{ГП_{кп}}, \quad (8)$$

де $ТВ$ – обсяг виробництва продукції кожного виду, нат. од.;

$З_{ГП_{шт}}$, $З_{ГП_{кп}}$ – залишки нереалізованої готової продукції на складі підприємства на початок і кінець планованого періоду, нат. од.

Вартість товарної продукції ТП визначається методом прямого рахунку:

$$ТП = \sum Ц * ТВ, \quad (9)$$

де Ц – планова відпускна ціна одиниці продукції без ПДВ, грн;

ТВ – обсяг виробництва продукції кожного виду за планом, нат. од.

Якщо у підприємства є запаси нереалізованої готової продукції на складі, вартість товарної продукції ТП розраховується за формулою:

$$ТП = ВР - ЗГП_{\text{III}} + ЗГП_{\text{КП}}. \quad (10)$$

Обсяг товарної продукції визначається по заводському методу, тобто до вартості товарної продукції не включається вартість готових виробів і напівфабрикатів, виготовлених підприємством для власних потреб.

Для обґрунтування виробничої програми в практиці планування виробництва продукції на підприємствах використовують величину виробничої потужності. Для цього планові обсяги продукції по всьому асортименту виробничої програми необхідно зіставити з виробничою потужністю підприємства, щоб порівняти потреби ринку і можливості підприємства.

Виробнича потужність характеризує потенційну можливість підприємства з випуску максимальної кількості продукції при оптимальному режимі роботи в одиницю часу (рік, місяць, годину).

Основним фактором розрахунку виробничої потужності можуть бути або обладнання, або виробничі площі, або і те й інше. Вибір способу розрахунку виробничої потужності в кожному випадку визначається конкретними умовами.

Виробнича потужність підприємства на рік, виходячи з потужності ведучого обладнання, визначається за формулою:

$$ВП = M_R * a * T_{\text{ЕФ}}, \quad (11)$$

де ВП – річна виробнича потужність підприємства, нат. од.;

M_R – годинна максимальна продуктивність одиниці ведучого обладнання, нат. од.;

a – кількість одиниць ведучого обладнання;

$T_{\text{ЕФ}}$ – річний ефективний фонд часу роботи одиниці обладнання, год.

Виробничу потужність підприємства ВП, серед устаткування якого не можна виділити провідне, визначають виходячи з виробничої площі за формулою:

$$ВП = S * T_{\text{ЕФ.ОБ.}} / S_H * t_H, \quad (12)$$

де S – виробнича площа підприємства, m^2 ;

S_H – нормативна площа одного робочого місця, m^2 ;

t_H – нормативна трудомісткість одиниці продукції, год.

Ефективний річний фонд часу роботи одиниці обладнання $T_{\text{ЕФ.ОБ.}}$ визначають з урахуванням режиму роботи підприємства.

Для умов безперервної робочого тижня $T_{\text{ЕФ.ОБ.}}$ визначають за формулою:

$$T_{\text{ЕФ.ОБ.}} = (T_K - T_C - T_B) * m * t_{3M}, \quad (13)$$

де T_K – календарна тривалість року, дн.;

T_C – число днів свят у році;

T_B – число вихідних днів у році;

m – змінність роботи підприємства;

t_{3M} – тривалість робочого дня (зміни), год.

Для умов безперервного робочого тижня $T_{\text{ЕФ.ОБ.}}$ можна розрахувати за формулою:

$$T_{\text{ЕФ.ОБ.}} = (T_K - T_{\text{ПЛ}}) * m * t_{3M}, \quad (14)$$

де $T_{\text{ПЛ}}$ – число днів планових простоїв в році.

Стосовно окремих видів виробництва і окремих підприємств можна використовувати інші методи розрахунку виробничої потужності.

Можливість виконання плану виробництва продукції необхідно обґрунтувати рівнем використання виробничої потужності, який характеризується коефіцієнтом використання виробничої потужності $K_{\text{ВП}}$ і визначається як відношення планового річного випуску продукції T_B до розміру річної виробничої потужності $ВП$:

$$K_{\text{ВП}} = T_B / ВП, \quad (15)$$

Якщо $K_{\text{ВП}} = 1$, то плановий обсяг виробництва повністю забезпечений виробничою потужністю.

Якщо $K_{\text{ВП}} < 1$, то підприємство має запас виробничої потужності і при необхідності може збільшити обсяг виробництва продукції.

Якщо $K_{\text{ВП}} > 1$, то плановий обсяг виробництва перевищує виробничу потужність. Це означає, що підприємство не може забезпечити виробничою потужністю плановий обсяг виробництва. У цьому випадку або коригується обсяг виробництва, а також об'єм його реалізації в сторону зменшення, або намічаються конкретні заходи щодо збільшення виробничої потужності в планованому році.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Басовский Л. Е. Прогнозирование и планирование в условиях рынка : учеб. пособ. / Л. Е. Басовский. – М. : ИНФРА-М, 2011. – 260 с.
2. Вайс Е. С. Планирование на предприятиях (организациях) : учеб. пособ. / Е. С. Вайс. – М. : КНОРУС, 2012. – 336 с.
3. Горемыкин В. А. Планирование на предприятии : учебник / В. А. Горемыкин, Э. Р. Бугулов, А. Ю. Богомоллов – М. : Информ.- изд. дом «Филинь», 1999. – 328 с.
4. Егоров Ю. Н. Планирование на предприятии / Ю. Н. Егоров, С. А. Варакута. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 456 с.
5. Економіка міського господарства : навч. посіб. / за ред. Т. П. Юр'євої. – Харків. : ХДАМГ, 2002. – 672 с.
6. Економіка підприємства : підручник. / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. – Київ : КНЕУ, 2000 – 528 с.
7. Менеджмент міського розвитку : монографія/[Ачкасов А. Є. та ін.]; за ред. О. В. Васильєва, Н. М. Богдан, К. А. Фісуна. – Харків : ХНАМГ, 2013. – 397 с.
8. Организация, планирование и управление деятельностью промышленного предприятия. / под. ред. С. М. Бухало – 2-е изд., перераб. и доп. – Київ : Высшая школа. Главное изд-во, 1989 – 472 с.
9. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга : пер. с нем. под ред. и с предисл. А. А. Турчака, Л. Г. Головача, М. Л. Лукашевича – М. : Финансы и статистика, 1997. – 800 с.
10. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / Л. А. Швайка. – Львів. : «Новий світ – 2000», 2004. – 268 с.
11. Экономика предприятия : учебник / под ред. проф. О. И. Волкова – М. : ИНФРА-М, 1997. – 416 с.
12. Ясинський В. В. Бізнес-планування : теорія і практика / В. В. Ясинський, О. О. Гайдей – Київ : Каравела, 2004. – 232с.

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до виконання контрольної роботи
з дисципліни

«ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВ»

(для студентів освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 051 – Економіка)

Укладач **СЕРЬОГІНА** Дар'я Олександрівна

Відповідальний за випуск *Д. О. Серьогіна*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *Д. О. Серьогіна*

План 2016, поз. 486М

Підп. до друку 12.12.2016. Формат 60x84/16

Друк на ризографі Ум. друк. арк. 0,7

Тираж 50 пр. Зам. №

Виконавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК 5328 від 11.04.2017.